

felsőbb Bíróság a rendőrség pártját fogta a japán muszlim lakosok felügyeletének jogával kapcsolatban alapos indoklás nélkül, a „boldog” lakosok már nem tudtak bízni abban, hogy a kormány korlátozza az új törvény hatáskörét a szervezett bűnözésre, pláne, ha a kormány tagadja eme pont tisztázását a jogszabályban.

Végezetül a szerző kitér arra, hogy a lakosságnak talán amiatt is aggódnia kell, hogy a kormány már ezelőtt is visszaélt a hatalmával – például amikor bebörtönözte és elszigetelte a külvilágtól a 64 éves Yamashiro Hirojit. Az eset önkényes letartóztatásnak, illetve bosszúálló kísérletnek tűnhet a protestálók elhallgattatására. De miért sejtene bárki összeesküvéselméletet az igazság paródiája mögött meghúzó rendőrökről, akik felelőtlenül használják a törvény által rájuk ruházott hatalmukat? A következő lépés talán már a szkepticizmus kriminalizálása lesz.

BRINDZA DÓRA

**Problémák, melyekkel
a kiskereskedőknek
Trump kormányzása alatt
meg kell küzdeniük**

HUNTON & WILLIAMS LLP: TOP ISSUES FACING
RETAILERS IN THE TRUMP ADMINISTRATION
HUNTONRETAILINDUSTRYBLOG.COM, 2016.

Donald Trump, üzletember, 2017. elején egy republikánus többségű Kongresszus támogatásával került beiktatásra az Amerikai Egyesült Államok 45. elnökeként. Az, hogy a Trump-elnökség mit jelent a nemzet kiskereskedői számára, egyelőre nyitott kérdés. Az elkövetkezendő négy évben a problémák széles spektruma jelentkezhethet, és a helyzet változhat mind jobb, mint rosszabb irányba.

A cikk további részében szó lesz hét, a kiskereskedők számára fontos érdektérületről, arról, hogy jelöltként Donald Trump hogy állt ezekhez, valamint arról, hogy a Trump-kormányzás alatt hogyan lehet ezeket átültetni a valóságba.

Kereskedelempolitika: a Csendes-óceáni Partnerség holtan érkezett, a NAFTA lehet a következő

Az elnökválasztási kampány során Donald Trump hangsúlyozta, hogy olyan kereskedelmi megállapodásokra kell törekedni, melyek amerikai állampolgárok számára teremtenek munkát, béremeléseket idéznek elő, valamint csökkentik az ország kereskedelmi hiányát. Kampánya alatt Trump a protekcionista megközelítést pártolta a kereskedelmi irányelvekkel kapcsolatban. Ezen irányelvek közül azonban eddig csak néhányat fejtett ki, így minden bizonnyal beiktatása előtt, valamint elnökségének korai szakaszában be fog majd jelenteni további intézkedéseket. Ahhoz azonban nem fér kétség a szerzők szerint, hogy ezek hatással lesznek a kiskereskedelemre.

A kampányidőszak alatt Trumpnak elnökjelöltként az egyik leginkább kihangsúlyozott és ismételt kijelentése az volt, hogy az Egyesült Államok jelenleg egy kereskedelmi háború vesztes oldalán áll. Továbbá felvázolt egy hét pontból álló tervet az ország kereskedelmi hiányának csökkentésére. Ezen terv első pontja a tervezett Csendes-óceáni Partnerségtől (TPP) való elhatárolódást foglalja magában. Azt is kijelentette, hogy keménykezdő lesz a tárgyalásokon, és újra akarja tárgyalni az olyan kereskedelmi egyezményeket, mint az Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Egyezmény (NAFTA).

A TPP szándéka, hogy szabad kereskedelmet biztosítson az aláíró országok között a kereskedelmi korlátok megszűn-

tetésével és új szabályok hatályba léptetésével. A TPP legfontosabb két feltétele a következő: (1) minden ipari termékekre vonatkozó vám megszüntetése, valamint a legtöbb vám megszüntetése, ami részvényekre, illetve mezőgazdasági termékekre vonatkozik; (2) munka- és környezetvédelmi normák előírása és betartatása.

A TPP olyan kiskereskedelmi egyesületek támogatását élvezzi, mint a National Retail Federation (NRF) és a Retail Industry Leaders Association (RILA) és életbe lépése jót tett volna az egyesült államokbeli kiskereskedőknek.

A kampány ideje alatt Trump nagy hanggal támadta az Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Egyezményt (NAFTA) is. Trump a Kongresszus beleegyezése nélkül, hat hónapos előzetes írásbeli értesítést követően kivonhatja az Amerikai Egyesült Államokat az egyezményből. Ezt a NAFTA 2205. cikkelye teszi lehetővé. Az még tisztázatlan, hogy ez milyen következménnyel járna az importtal foglalkozó kiskereskedők számára, hisz az Egyesült Államok nem lépett ki kereskedelmi egyezményből 1866 óta.

Külföldre telepítés (offshoring) és tech-munkás bevándorlás: a kiskereskedőkre néző fenyegetettség egyelőre tisztázatlan

A tanulmány felhívja a figyelmet arra, hogy az olyan kiskereskedők számára, akik külföldi IT-szolgáltatókra vannak utalva, a Trump-kampány nyilatkozatai a technológiával foglalkozóknak, valamint az offshoring kapcsán összezavarók lehetnek. Ugyan a kampány többek közt a bevándorlás kérdésére is ki volt hegyezve, mégis inkább az illegális bevándorlásra fókuszált, mintsem a legálisra.

Trump a 2016. október 26-ai „szerződésében az amerikai választóval” – amely

az elnöksége első 100 napjának agendáját tartalmazza – kimondja, hogy arra fogja utasítani a kereskedelmi minisztert és képviselőt, hogy vizsgáljon és javítson ki minden olyan külföldi piaci és kereskedelmi visszaélést, amely negatív hatással lehet az amerikai dolgozók helyzetére. Ezen állítás és a kampány „Amerika mindenek előtt” jellege, valamint az a tény, hogy néhol a Kongresszus is támogatja ezt az irányvonalat, arra engednek következtetni, hogy Trump elnöksége korai szakaszában foglalkozni fog a problémával – bár talán nem rögtön ezzel kezdi vagy legalábbis nem olyan mértékben, hogy az a kiskereskedőkre hatással legyen.

Trump, az előbb említett „szerződésben” azt is állítja, hogy a Kongresszussal együttműködve be fogja vezetni az „End of the Offshoring Act”-et (a külföldre telepítés véget vetését célzó törvény), aminek keretein belül vámokat vezetne be annak érdekében, hogy a vállalatokat elriassza attól, hogy amerikai munkásaikat kirúgva külföldre helyezték át tevékenységüket.

A szerzők ebben részben végül megemlítik, hogy Trump különféle korlátozásokat és tiltásokat indítványozott bizonyos személyek Egyesült Államokba való belépésével kapcsolatban is. Először ideiglenesen meg akarta tiltani minden egyes muszlimnak, hogy az ország területére lépjen. Az Egyesült Államok mindenkori elnöke jogosult hasonló jellegű korlátozások bevezetésére nemzetbiztonsági célból. Ha így tesz, az olyan cégek, akik jelentős muszlim dolgozói bázissal rendelkeznek, némi zavart érezhetnek majd működésüket illetően.

Az online értékesítés adói: az eFairness (e-méltányosság) megközelítése

Kampánya során Trump azt hangoztatta, hogy a webshopok minden esetben köte-

lesek legyenek vásárlóiktól kereskedelmi adót beszedni. Ezt a fizikai értékesítési pontokkal szembeni méltányossággal támasztotta alá. Minden, a témával kapcsolatos nyilatkozata az Amazon ellen irányult, holott a cég a népesség körülbelül 85%-ától, 28 államban szed be kereskedelmi adót. A hagyományos, fizikai értékesítési pontokkal rendelkező kiskereskedők általában üdvözlik a hasonló törvényjavaslatokat, hisz magukat hátrányos helyzetben érzik a csak online működő kereskedőkkel szemben.

Adatvédelem és kiberbiztonság

Trump elnök azt már megemlítette, hogy a kiberbiztonság kérdése kiemelten fontos lesz kormányzása során. Hálózatbiztonsági terve négy fő intézkedést foglal magába: (1) egy úgynevezett Cyber Review Team alakítása annak érdekében, hogy fejlesszék az ország informatikai védelmét és infrastruktúráját; (2) az Igazságügyi Minisztérium kiberbiztonsági munkacsoportjai által irányított szövetségi, állami és helyi bűnüldözési stratégiák bevezetése; (3) esetleges támadás esetén bevethető ellenintézkedési metódusok fejlesztése; (4) azon kormányzati alkalmazottak és tisztviselők büntetőeljárással sújtása, akik megsértik az adatbiztonsági szabályokat.

A szerzők kitérnek arra, hogy Donald Trump már jelöltként is kiállt amellett, hogy bűnüldözési, valamint nemzetbiztonsági érdekeket szolgálva a cégeknek ki kell adniuk vásárlóik személyes adatait, ezzel a nemzetbiztonságot az adatvédelem fölé helyezve. Kampánya során addig is elment, hogy az Apple termékeit érintő bojkottra szólította fel híveit, amikor a cég nem volt hajlandó egy olyan szoftvert az FBI kezébe adni, amivel a San Bernardinoban lövöldöző terrorista iPhone-ját fel lehetett volna oldani, abból személyes adatait kinyerni.

Az élelmiszerek címkézése: GMO, vagy természetes

Jó ideje tombol a vita arról, hogy legyen-e kötelező feltüntetni az élelmiszerek címkéjén azt, ha az genetikailag módosított (GMO).

2016 márciusában a mezőgazdasági miniszter, Tom Vilsack megváltoztatta addigi álláspontját, és kiállt a GMO-k kötelező felcímkézése mellett. Az új törvény támogatói szerint ez lehetővé teszi a fogyasztó számára, hogy vásárlási döntését az alapján hozza meg, hogy az adott termék természetes, vagy GMO, ugyanakkor egyesek hiányolják azt a lehetőséget, hogy a mezőgazdasági minisztérium visszahívhasssa azon termékeket, melyek nem tesznek eleget a jogszabályban foglaltaknak. Azonban azt alapul véve, hogy Trump kampánya során mennyire ellenezte a kötelező címkézést, lehetséges, hogy a szigorítások helyett épp enyhíteni fog a szabályzásokon.

Fogyasztói Termékbiztonsági Bizottság (CPSC)

A következőkben a cikk arra tér ki, hogy az olyan termékek gyártói és eladói, melyek a Fogyasztói Termékbiztonsági Bizottság (CPSC) hatásköre alá tartoznak, a Trump-elnökség alatt nem számíthatnak lényeges változásra a szervezet irányelveit tekintve, annak ellenére sem, hogy Trump a kampánya során beszélt a szabályzások enyhítéséről. Sem Clinton, sem Trump nem ejtett szót a kampány alatt termékfelelősség vagy a termékbiztonság kérdéséről.

Mind az öt jelenlegi CPSC biztost Obama nevezte ki, közülük négynek lejárt a mandátuma, mielőtt véget érne Trump kormányzásának négy éve, azaz utódait ő nevezheti majd ki. Egy CPSC biztos megbízatása pedig hét évig tart.

A bizottság minden bizonnyal folytatni

fogja lépéseit a cégek önszabályozó magatartása érdekében. Honlapjuk szerint a bizottságnak 2012 óta nem kellett egyetlen terméket sem kivonnia a forgalomból. Ennek ellenére 2016-ban augusztusig 764 olyan eset volt, melyben egy termék megszegett egy, a CPSC által felállított biztonsági előírást, de a termékekért felelős cégek „önként” vállalták a veszély elhárítását. Ebből a 764 esetből 514-ben a termék származási helye Kína volt. Kína mögött a második helyen az USA állt a listán, a 764-ből mindössze 44 esetben. Leggyakrabban játékok, gyerekruhák és babafelszerelések gyártásával szegik meg a biztonsági szten-derdeket a cégek.

Valószínűsíthető, hogy a Trump-kormány ösztönözni fogja a CPSC jól előkészített, komoly hatékonyságot elérő műveleteinek folytatását, beleértve ebbe az importtermékek tüzetes vizsgálatát.

A közös foglalkoztatás felelőssége

2015. augusztus óta a Nemzeti Munkaügyi Testület (NLRB) definíciója az irányadó arra nézve, hogy kit nevezünk közös foglalkoztatónak (joint employer). A joint employer koncepció 2015 augusztusa előtt azt jelentette, hogy két különböző entitás olyan összekapcsoltnak, szorosan együttműködőnek tekintendő, hogy egyként kell őket kezelni munkaügyi kérdések tárgyalása során. Most a testület joint employernek tekint egy munkáltatót akkor is, ha csak közvetett irányítása van egy másik cég dolgozóinak foglalkoztatási körülményei és feltételei felett.

Azt, hogy Donald Trump pontosan hol foglal állást a közös foglalkoztatás témakörében, nehéz kitalálni, hisz kampánya során sosem mondott semmi konkrétat a kérdéskörrel kapcsolatban – írják a szerzők a tanulmány utolsó részében. Trumpnak kellett már foglalkoznia az NLRB-vel saját üzleti vállalkozásain keresztül, a

kollektív szerződések és a szakszervezetek kapcsán. Várható, hogy vissza is fog fordítani az Obama-kormány által e téren bevezetett, jelenleg érvényben lévő kezdeményezések és szabályzások közül néhányat, hisz a szabályzásokon való általános lazítás Trump egyik határozottan állított prioritása.

HORVÁTH MÁTÉ

Árnyékgazdaság Észak-Koreában: a rezsimet támogató vagy romboló erő?

ALEXANDER DUKALSKIS: NORTH KOREA'S SHADOW ECONOMY: A FORCE FOR AUTHORITARIAN RESILIENCE OR CORROSION?

EUROPE-ASIA STUDIES 2016, 68 (3): 487-507

Alexander Dukalskis a University College Dublin, School of Politics and International Relations oktatója, cikkében az Észak-Koreában működő árnyékgazdaságot vizsgálja. Az árnyékgazdaság/második gazdaság/rejtett gazdaság kérdéskörét a szerző egy következetes gondolatmenetben mutatja be: Dukalskis először egy általános, átfogó képet ad az árnyékgazdaság működéséről a szocialista berendezkedésű országokban, s csak ezután szűkíti le a vizsgálódását Észak-Koreára. Kutatása arra a kérdésre irányul, hogy a fennálló hatalmi rend fennmaradását az árnyékgazdaság jelenléte elősegíti-e vagy épp ellenkezőleg, a második gazdaság szférájából indulhatnak majd el olyan alulról jövő társadalmi kezdeményezések, amelyek végül megdönthetik a diktatúrát vagy legalábbis a rendszer stabilitását fenyegethetik.